DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy (dibynadwy)?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

Mae agweddau Hindŵaidd tuag at yr honiad bod "Rolau rhyw traddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas" yn amrywio ac yn cael eu siapio gan yr Ysgrythurau ac arferion cyfoes.

Yn draddodiadol, mae Hindŵaeth wedi pwysleisio rolau pendant o fewn y teulu, a ddylanwadwyd gan y Varnashramadharma. Mae Deddfau Manu yn disgrifio'r wraig ddelfrydol fel un sy'n ufudd i'w gŵr, yn ymroddedig i ddyletswyddau'r cartref, ac yn gyfrifol am fagu plant, tra bod disgwyl i ddynion ddarparu, amddiffyn, ac arwain mewn materion crefyddol. Yn aml, mae'r Ramayana yn atgyfnerthu'r delfrydau hyn, gan bortreadu Sita fel gwraig ffyddlon a hunanaberthol.

Fodd bynnag, mae llawer o Hindŵaid modern yn dadlau nad yw'r rolau hyn bellach yn adlewyrchu cymdeithas gyfoes. Pwysleisiodd diwygwyr Hindŵaidd fel Swami Vivekananda gydraddoldeb ysbrydol rhwng dynion a menywod, gan gyfeirio at y syniad Upanishadaidd bod yr Atman (enaid) y tu hwnt i ryw. Mae testunau fel y Bhagavad Gita yn pwysleisio cyflawni rhywun ei dharma yn ôl rhinweddau personol (guna) yn hytrach na disgwyliadau cymdeithasol caeth, sy'n gallu cefnogi rolau mwy hyblyg mewn teuluoedd modern.

Mae rhai Hindŵaid yn ailddehongli ffigurau fel Sita a Parvati nid fel rhai israddol, ond fel rhai cryf ac annibynnol, yn cydbwyso cyfrifoldebau cartref gyda grym a defosiwn. Mae Hindŵaid ffeministaidd yn dadlau y gall glynu wrth rolau traddodiadol barhau i gynnal anghydraddoldeb, tra bod eraill yn gweld gwerth mewn eu cadw ar gyfer sefydlogrwydd a pharhad.

Yn gyffredinol, mae safbwyntiau Hindŵaidd yn amrywio o gadw modelau traddodiadol i gofleidio cydraddoldeb, gyda llawer yn pwysleisio bod dharma yn esblygu gyda threigl amser a chyd-destun.

[Dr Joshua Andrews, Darlithydd Crefyddau Dwyreiniol ym Mhrifysgol Bangor, 2025]

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw'r ffynhonnell ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

Mae agweddau Islamaidd tuag at yr honiad fod "Rôl rhywedd draddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" yn amrywiol, gan adlewyrchu dysgeidiaethau ysgrythurol a thraddodiadau diwylliannol.

Mae'r Corân yn pwysleisio cydraddoldeb mewn gwerth ysbrydol: "Yn wir, y mwyaf teilwng ohonoch yng ngolwg Allah yw'r un fwyaf cyfiawn" (49:13). Mae dynion a menywod yn atebol am eu gweithredoedd, ac mae addewid i'r ddau o wobr am ffydd a gweithredoedd da (33:35). Mae hyn yn darparu sail dros wrthod rolau rhywedd anhyblyg ac anghyfartal. Fodd bynnag, mae'r Corân hefyd yn amlinellu cyfrifoldebau gwahanol yn y teulu. Er enghraifft, disgrifir dynion fel "amddiffynwyr a chynhalwyr menywod" (4:34), a ddehonglwyd yn draddodiadol fel y gŵr yn ddarparwr ariannol, tra bo menywod yn aml yn cymryd prif gyfrifoldeb dros waith tŷ a gofal plant.

Mae rhai Mwslemiaid yn credu bod y rolau hyn yn dal yn berthnasol, gan ddadlau eu bod yn rhoi cytgord a chydbwysedd yn y teulu, gyda phob rhyw yn cyflawni dyletswyddau atodol. Defnyddir esiampl bywyd teuluol y Proffwyd Muhammad weithiau i ategu hyn, gan ei fod yn gweithio ac yn cymryd rhan mewn tasgau tŷ, gan ddangos partneriaeth yn ogystal â bod yn bennaeth.

Ar y llaw arall, mae Mwslemiaid diwygiedig a ffeministaidd yn arbennig yn dadlau bod arferion diwylliannol wedi gorddibynnu ar rannu rolau rhywedd. Maent yn pwysleisio bod egwyddorion Islam am gyfiawnder ('adl) ac ymgynghori cydfuddiannol (shura) yn caniatáu i ddynion a menywod rannu cyfrifoldebau'n gyfartal. Yn nifer o gymdeithasau Mwslimaidd heddiw, mae menywod yn dilyn addysg, yn gweithio y tu allan i'r cartref, ac yn chwarae rolau arwain yn y gymuned.

Yn gyffredinol, er bod rhai Mwslimiaid yn parhau i gadarnhau rolau traddodiadol, mae llawer yn credu nad ydynt yn rwymol ac mai gwerthoedd craidd Islam sy'n cefnogi perthnasoedd teuluol mwy cyfartal heddiw.

[Rachel Healand-Sloan, Rheolwr Gweithrediadau Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru, 2025]

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Pwy sy'n colli eu safbwynt?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw'r ffynhonnell ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

Mae agweddau Bwdhaidd tuag at yr honiad fod "Rolau rhyw traddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" yn amrywio ar draws ysgolion a diwylliannau.

Yn y testunau Bwdhaidd cynnar, megis y Canon Pali, dysgodd y Bwdha fod dynion a merched yr un mor alluog o gyrraedd goleuedigaeth, gan fod gan bob bod anatta (dim hunan sefydlog) ac mae nibbana yn mynd y tu hwnt i rywedd. Mae hyn yn rhoi sail i wrthod rolau rhyw caeth fel rhith yn y pen draw. Er enghraifft, mae'r Therigatha yn cofnodi mewnwelediadau ysbrydol mynachod benywaidd cynnar, gan ddangos y gallai menywod fyw y tu hwnt i rolau domestig.

Fodd bynnag, mewn llawer o gymdeithasau Bwdhaidd traddodiadol, atgyfnerthwyd rhaniadau rhyw gan ddisgwyliadau diwylliannol. Mewn gwledydd Theravāda megis Sri Lanka, Gwlad Thai, a Myanmar, anogwyd dynion i dreulio amser fel mynachod, hyd yn oed dros dro, fel rhan o'u dyletswydd i ennill rhinwedd i'w teuluoedd. Disgwylid i ferched, i'r gwrthwyneb, ganolbwyntio ar gyfrifoldebau domestig a chefnogi'r Sangha drwy waith tŷ a rhoddion. Er i'r Bwdha sefydlu'r Bhikkhuni Sangha (urdd mynachod benywaidd), mae'r garudhammas (rheolau ychwanegol i fynachod benywaidd) yn datgelu parhad normau patriarchaidd yn y gymdeithas Indiaidd gynnar.

Fodd bynnag, gall rhai Bwdhyddion yn dadlau nad yw rolau teuluol traddodiadol yn berthnasol mwyach. Mae Bwdhyddion ymrwymedig yn pwysleisio tosturi (karuna) a chydraddoldeb ym mhob perthynas, gan eirioli dros rannu cyfrifoldebau yn y cartref. Mae Bwdhyddion Gorllewinol, wedi'u dylanwadu gan ffeministiaeth, yn tynnu sylw at y ffaith bod glynu wrth rolau sefydlog yn groes i'r dysgeidiaeth am anicca (dibarhaol).

I grynhoi, er bod dysgeidiaeth graidd Bwdhaeth yn annog mynd y tu hwnt i rolau caeth, mae dehongliadau'n wahanol rhwng traddodiadau ceidwadol a mudiadau diwygiedig sy'n ceisio cydraddoldeb rhwng y rhywiau.

[Dr Joshua Andrews, Darlithydd Crefyddau Dwyreiniol ym Mhrifysgol Bangor, 2025]

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw e ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

Mae agweddau Iddewig tuag at yr honiad fod "Rôl rhyw draddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" yn amrywio'n eang ar draws enwadau.

Mewn Iddewiaeth draddodiadol, roedd rolau rhyw yn y teulu wedi'u diffinio'n glir. Pwysleisia'r Torah a'r ysgrifau rabinaidd diweddarach mai'r gŵr oedd yn gyfrifol am ddarparu, amddiffyn ac arwain addoliad crefyddol, tra bo'r wraig yn bennaf yn gyfrifol am fagu plant, cynnal cartref, croesawu a goleuo canhwyllau'r Saboth. Mae'r Tanakh yn cyflwyno menywod megis Sara, Rebeca a Leia fel rhai canolog i fywyd teuluol, tra bod y Talmud yn aml yn atgyfnerthu disgwyliadau a chyfrifoldebau domestig menywod. Mewn Iddewiaeth Uniongred heddiw, mae llawer yn parhau i gadw at y rolau hyn, gan ddadlau eu bod yn darparu strwythur, sefydlogrwydd a pharhad gyda'r halakhah (cyfraith Iddewig).

Fodd bynnag, mae canghennau eraill o Iddewiaeth yn dehongli rolau rhyw yn wahanol. Mae Iddewiaeth Ddiwygiedig ac Iddewiaeth Ryddfrydol yn pwysleisio cydraddoldeb, gan ddadlau y dylai dynion a merched rannu dyletswyddau teuluol a chrefyddol. Mae llawer o deuluoedd Diwygiedig, er enghraifft, yn annog y ddau riant i weithio'r tu allan i'r cartref ac i rannu cyfrifoldebau domestig a gofal plant. Mae rhai hefyd yn ail-ffurfio defodau traddodiadol, gan ganiatáu i fenywod ddarllen o'r Torah neu ddod yn rabbiniaid, fel mynegiadau o gydraddoldeb teuluol a chymunedol.

Mae meddylwyr Iddewig ffeministaidd yn dadlau y gall glynu wrth rolau traddodiadol barhau â'r anghydraddoldeb, tra bod eraill yn pwysleisio bod gwerthoedd Iddewig megis tzedek (cyfiawnder) a b'tzelem Elohim (cael eich creu ar ddelw Duw) yn galw am hyblygrwydd a thegwch mewn bywyd teuluol.

I grynhoi, mae agweddau Iddewig yn amrywio o fod yn cadarnhau rolau traddodiadol fel rhai bythol, i'w gweld fel rhai sydd wedi dyddio, gyda llawer o gymunedau'n addasu i ateb disgwyliadau cyfoes o gydraddoldeb.

[Dr Gareth Evans-Jones, Darlithydd Athroniaeth a Chrefydd ym Mhrifysgol Bangor, 2025}

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Pwy sy'n colli eu safbwynt?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

Caiff agweddau'r Siciaid tuag at yr honiad fod "Rolau rhywedd traddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" eu siapio gan yr ystyriaeth gref ar gydraddoldeb a geir yn ysgrythurau a hanes y Sikhiaid.

Mae'r Gwrw Granth Sahib yn cadarnhau dro ar ôl tro gydraddoldeb ysbrydol menywod a dynion, gyda Guru Nanak yn datgan: "Pam ei galw'n israddol, y mae brenhinoedd yn cael eu geni ohoni?" Mae hyn yn herio'n uniongyrchol unrhyw gred y dylai rolau menywod gael eu cyfyngu i'r cartref. Anogodd y Gwrwiaid Sicaidd i fenywod gymryd rhan lawn mewn bywyd crefyddol, cyfrannu at wneud penderfyniadau yn y sangat (cymuned), a chymryd rhan yn seva (gwasanaeth diamwys). Mae hanes y Siciaid yn cynnwys menywod fel Mai Bhago, a arweiniodd filwyr i'r gad, fel rolau model o gryfder ac arweinyddiaeth.

Er gwaethaf hyn, byddai traddodiadau diwylliannol o fewn cymdeithas Punjabi weithiau'n atgyfnerthu rolau teuluol mwy traddodiadol, lle'r oedd disgwyl i fenywod ganolbwyntio ar fagu plant a rheoli'r cartref tra byddai dynion yn gweithio y tu allan. Roedd y disgwyliadau hyn yn ddiwylliannol yn hytrach nag yn ysgrythurol.

Mewn Siciaeth fodern, mae llawer yn dadlau nad yw rolau o'r fath bellach yn berthnasol. Heddiw, mae menywod yn arwain kirtan, yn gwasanaethu ar bwyllgorau gurdwara, ac yn dilyn gyrfaoedd ochr yn ochr â dynion. Mae'r Siciaid ffeministaidd yn pwysleisio bod glynu wrth hen rolau rhywedd yn peryglu tanseilio gweledigaeth y Gwrwiaid o gydraddoldeb.

Yn gyffredinol, mae dysgeidiaeth y Siciaid yn cefnogi'n gryf gydraddoldeb ac yn gwrthod rolau rhywedd cyfyngol, ond weithiau mae arferion diwylliannol wedi creu tensiwn gyda'r delfrydau hyn.

[Dr Joshua Andrews, Darlithydd Crefyddau Dwyreiniol ym Mhrifysgol Bangor, 2025]

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw e ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

Mae agweddau yn yr Eglwys yng Nghymru tuag at yr honiadd fod "rôl rhyw draddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" yn adlewyrchu dysgeidiaeth Feiblaidd a safbwyntiau cyfoes ar gydraddoldeb. Yn draddodiadol, ffurfiwyd bywyd teuluol Cristnogol gan rannau o'r Beibl megis Effesiaid 5:22–25, sy'n sôn am wragedd yn ufuddhau i'w gwŷr a gwŷr yn caru eu gwragedd fel y carodd Crist yr Eglwys. Am ganrifoedd, dehonglid hyn fel cefnogi rolau cyd-gytûn ond anghyfartal, gyda dynion yn brif enillwyr ac yn benau ysbrydol y cartref, a menywod yn ofalwyr ac yn faethwyr. Mae rhai o fewn yr Eglwys yng Nghymru yn dal i werthfawrogi'r rolau hyn, gan gredu eu bod yn darparu sefydlogrwydd ac yn adlewyrchu cynllun Duw ar gyfer bywyd teuluol. Fodd bynnag, mae'r Eglwys yng Nghymru bellach yn pwysleisio'n gryf gydraddoldeb. Mae'n ordeinio menywod yn offeiriaid ac yn esgobion, gan ddangos nad yw arweinyddiaeth wedi'i chyfyngu gan ryw. Mae llawer o fewn yr Eglwys yn dehongli'r testunau Beiblaidd yn eu cyd-destun hanesyddol, gan ddadlau mai'r neges ganolog yw cariad a gwasanaeth cydfuddiannol yn hytrach na hierarchaeth gaeth. Mae triniaeth Iesu o fenywod yn yr Efengylau, fel disgyblion, tystion a phobl gydradd, hefyd yn darparu model ar gyfer partneriaeth yn hytrach nag israddoldeb.

Felly, mae llawer o Eglwyswyr yng Nghymru yn gweld rolau rhyw traddodiadol yn y teulu fel rhywbeth sydd wedi dyddio. Mewn difrif, maent yn pwysleisio cyfrifoldebau a rennir ar sail cariad, parch a dawn unigol, gan adlewyrchu egwyddorion Cristnogol ehangach am gyfiawnder a chydraddoldeb.

[Dr Gareth Evans-Jones, Darlithydd Athroniaeth a Chrefydd ym Mhrifysgol Bangor, 2025}

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw e ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

Mae agweddau Catholig tuag at yr honiad fod "Rolau rhywedd traddodiadol yn y teulu bellach yn amherthnasol yn y gymdeithas heddiw" yn adlewyrchu dysgeidiaeth hirsefydlog a datblygiadau modern.

Yn draddodiadol, rhoddodd dysgeidiaeth Gatholig bwyslais cryf ar y teulu fel "eglwys ddomestig." Yn aml, gwelid dynion fel pennaeth y cartref a darparwyr, tra disgwylid i fenywod ofalu am blant a rheoli'r cartref. Defnyddid darnau fel Effesiaid 5:22–25, sy'n sôn am wragedd yn ymddarostwng i'w gwŷr ac i'r gwŷr garu eu gwragedd, i ategu rolau cyfatebol ond anghyfartal. Mae'r Eglwys Gatholig, ers amser maith, wedi cadarnhau pwysigrwydd bod yn fam fel galwedigaeth, gan ystyried magu plant yn y ffydd yn ddyletswydd sanctaidd.

Fodd bynnag, mae dysgeidiaeth Gatholig hefyd yn pwysleisio urddas cyfartal dynion a menywod. Mae'r Catecism yn nodi bod y ddau wedi'u creu ar ddelw Duw ac yn rhannu'r un urddas dynol. Cadarnhaodd Ail Gyngor y Fatican bwysigrwydd partneriaeth mewn priodas, gan dynnu sylw at gariad a pharch cydfuddiannol yn hytrach na hierarchaeth gaeth. Roedd y Pab Ffransis hefyd wedi siarad am yr angen am gydraddoldeb a chydweithrediad rhwng dynion a menywod yn y teulu a'r gymdeithas ehangach.

Mae llawer o Gatholigion heddiw yn credu bod rolau rhywedd traddodiadol yn llai perthnasol ac y dylid rhannu cyfrifoldebau yn y teulu yn ôl doniau a chyd-destunau personol. Mae eraill yn parhau i gadw at rolau traddodiadol fel rhai gwerthfawr ar gyfer sefydlogrwydd a pharhad.

Yn gyffredinol, mae agweddau Catholig yn amrywio o fod yn cadarnhau modelau hŷn i hyrwyddo cydraddoldeb a rennir, gyda'r ddau safbwynt wedi'u gwreiddio yn nysgeidiaeth ehangach yr Eglwys ar gariad ac urddas.

[Dr Gareth Evans-Jones, Darlithydd Athroniaeth a Chrefydd ym Mhrifysgol Bangor, 2025}

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw e ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

DATGLOI'R FFYNHONNELL

CYD-DESTUN – Pryd a ble cafodd y ffynhonnell ei chynhyrchu? Pam y'i crëwyd? Beth oedd yn ceisio'i gyflawni? A allwn ystyried hwn yn ffynhonnell ddibynadwy?

CRYNHOI – Beth mae'r ffynhonnell yn ei ddweud? Beth yw ei phrif ddadl, honiad, neu ddysgeidiaeth?

CYMHARIAETH – Sut mae hyn yn cymharu â dysgeidiaethau moesegol a chrefyddol eraill yr ydych wedi'u hastudio?

CYFYNGIADAU – Pa farn y mae'n ei mynegi? Beth allai fod wedi'i adael allan? Safbwynt pwy sydd ar goll?

GWERTHUSIAD – Pa mor ddefnyddiol yw e ar gyfer deall y mater neu'r cwestiwn yn yr asesiad? Beth allwn ni ei ddysgu ohono?